

YTO-osaamistavoitteet selkokielellä

Pakollinen opinto

Kestävän kehityksen edistäminen, 1 osp

= **Kestävä tulevaisuus, 1 osp**

A) Tiedät kestävän kehityksen periaatteet

- Tunnet kestävän kehityksen tärkeimmät tavoitteet:
  - ekologinen
  - taloudellinen
  - sosiaalinen
  - kulttuurinen kestävyys.
- Ymmärrät, että luonnonvarat ovat rajalliset ja mitä luonnonvarojen kestävä käyttö merkitsee.
- Tunnet tärkeimmät toimintatavat, miten sinä edistät eli lisäät kestäväää kehitystä.

Seuraavat sanat ovat siinä järjestyksessä,

kuin ne ovat osaamistavoitteissa.

kestävä kehitys	Kestävä kehitys tarkoittaa, että suojelemme luontoa ja pidämme huolta toisistamme nyt ja tulevaisuudessa.
ekologinen	Asiat, jotka liittyvät luontoon ja ympäristöön.
taloudellinen	Asiat, jotka liittyvät rahaan, rahan hallintaan ja talouden toimintaan.
sosiaalinen	Asiat, jotka liittyvät ihmisten välisiin suhteisiin ja yhteisöön.

kulttuurinen	Asiat, jotka liittyvät ihmisten tapoihin, perinteisiin, taiteeseen ja uskomuksiin.
luonnonvarat	Aineet ja resurssit, jotka saadaan luonnosta ja joita ihmiset käyttävät elämiseen ja hyvinvointiin. Esimerkiksi raaka-aineet, kuten vesi, puu, metalli, öljy.
rajallinen	Jotain on vain tietty määrä, eikä sitä riitä loputtomasti. Se voi loppua, jos sitä käytetään liikaa.
kestävä käyttö	Luonnonvaroja käytetään niin, että niitä riittää myös tulevaisuudessa.

B) Ymmärrät, mitä ovat hiilineutraalius ja kiertotalous

- Ymmärrät, mitä kiertotalous tarkoittaa.
- Toteutat kiertotaloutta esimerkiksi niin, että
  - käytät vähän energiaa,
  - sinulta jää vain vähän jätettä
  - käytät materiaaleja uudelleen.
- Ymmärrät, että tuote tai palvelu on tehty niin, että siinä on käytetty tehokkaasti energiaa ja materiaaleja.
  - Tutkit energia- ja materiaalitehokkuutta tuote- ja palveluselosteista.
  - Vertailet eri yritysten tuotteita ja palveluita, jotka ovat samankaltaisia eli melkein samanlaisia.
  - Selvität ja selität jonkin tuotteen (esimerkiksi vaatteen, kodinkoneen tai elintarvikkeen) elinkaaren yleisellä tasolla.

Seuraavat sanat ovat siinä järjestyksessä, kuin ne ovat osaamistavoitteissa.

hiilineutraalius	Ei lisätä ilmakehään hiilidioksidia. Yhteiskunnat, yritykset ja ihmiset tekevät ilmastoystävällisiä tekoja niin, etteivät ilmasto ja luonto kärsi.
kiertotalous	Kiertotaloudessa tuotteet suunnitellaan niin, että ne kuluttavat vähän energiaa ja tuotteen materiaalit on helppo käyttää uudelleen. Tavarat korjataan, käytetään uudelleen ja kierrätetään. Tämä säästää luonnonvaroja ja energiaa.
lajitella jätteet	Laitat roskat eri astioihin sen mukaan, mistä materiaalista ne on tehty. Esimerkiksi laitat sanomalehdet paperinkeräysastiaan ja vanhan ruoan biojäteastiaan. Jätteet voidaan kierrättää eli käytetään vanhat materiaalit uudelleen.
energiatehokkuus	Tuote tai palvelu käyttää vähemmän energiaa, mutta toimii silti tehokkaasti.
materiaalitehokkuus	Tuote tai palvelu tehdään niin, että materiaaleja kuluu vähän.
tuoteseloste	Lista, mitä aineita tai ainesosia tuote sisältää.
palveluseloste	Asiakirja, jossa kerrotaan, <ul style="list-style-type: none"> • mitä palvelua tarjotaan • miten palvelu toimii • mitä asiakas voi odottaa palvelulta.
vertailla	Katsot kahta tai useampaa asiaa ja pohdit, miten ne ovat samanlaisia tai erilaisia. Tämä auttaa sinua tekemään päätöksiä ja valintoja.
samankaltainen	melkein samanlainen
selvittää	Otat selvää, yrität löytää tietoa.
selittää	Kerrot tai kuvaat asian niin, että toinen henkilö ymmärtää sen.

elinkaari	<p>Tuotteen kaikki vaiheet valmistuksesta käyttöön ja lopulta hävittämiseen tai kierrättämiseen.</p> <p>Elinkaari tarkoittaa</p> <ul style="list-style-type: none"> • miten tuote syntyy • miten tuotetta käytetään • mitä tapahtuu kun tuotetta ei voi enää käyttää.
------------------	--

C) Ymmärrät toiminnan eettiset näkökulmat

- Ymmärrät eettisiä valintoja, jotka liittyvät työhösi.
Tällaisia valintoja ovat esimerkiksi tuotteen tuotantotapa (luomu vai tavanomainen tuotanto) tai materiaalin käyttö (esimerkiksi muovi).
- Mietit, millaisia eettisiä vaikutuksia omilla ratkaisullasi ja valinnoillasi voi olla.
- Keskustelet niistä muiden kanssa.

Seuraavat sanat ovat siinä järjestyksessä, kuin ne ovat osaamistavoitteissa.

eettinen	<p>Mietit, mikä on oikein ja väärin.</p> <p>Kestävän kehityksen eettinen ajattelu tarkoittaa esimerkiksi, että otat huomioon ympäristön, luonnon ja eläinten hyvän kohtelun sekä ihmisten perusoikeudet ja tasa-arvon.</p>
näkökulma	Tapa, jolla katsot ja tarkastelet jotakin asiaa.

	<p>Se voi tarkoittaa myös sitä, että ihmiset ottavat huomioon erilaiset mielipiteet ja ajatukset.</p> <p>Näkökulma voi olla esimerkiksi</p> <ul style="list-style-type: none"> • sinun oma näkökulmasi • työntekijän näkökulma • asiakkaan näkökulma • työpaikan näkökulma • ihmisryhmän näkökulma • eri-ikäisen näkökulma.
tuotantotapa	Miten jokin tuote valmistetaan.
luomu luomutuotanto	<p>Luomu = luonnonmukainen</p> <p>Luomua ovat ruoka ja muut tuotteet, joissa ei käytetä kemiallisia torjunta-aineita, keinotekoisia lannoitteita tai lisäaineita.</p> <p>Luomutuotanto yrittää suojata ympäristöä ja eläinten hyvinvointia.</p>
tavanomainen	tavallinen, normaali

Lähteet

Opetushallitus. Yhteiset tutkinnon osat. Yhteisten tutkinnon osien arviointi. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillisten-perustutkintojen-yhteiset-tutkinnon-osat>. Luettu 5.8.2024.

Opetushallitus. Opintopolku. ePerusteet. Ammatillinen koulutus. <https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/selaus/ammattillinen>. Luettu 17.9.2024

Tämä materiaali on tuotettu VIERKO-hankkeessa vuonna 2024.

VIERKO on toteutettu Opetus- ja kulttuuriministeriön vuonna 2023 myöntämällä ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksella. VIERKO on kuudenkymmenen kahden (62) koulutuksen järjestäjän yhteisponnistus. Työtä on koordinoanut Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda.

Hankkeessa on kehitetty vieraskielisen koulutuksen laatua ja kotimaisten kielten opetuksen tarjontaa ammatillisessa koulutuksessa.

Lisätietoa:

<https://www.keuda.fi/keuda/hankkeet/vierko/>

<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

Oppimateriaalit:

[CC BY-SA 4.0 Deed](#) | [Nimeä-JaaSamoin 4.0 Kansainvälinen](#) | [Creative Commons](#)